

دانشکده پرستاری و مامایی همدان

طرح درس

بخش اول:

۱- مشخصات دروس:

نام و نام خانوادگی: دکتر فرزانه سلطانی - خانم خداکریمی

دانشکده: پرستاری و مامایی

گروه آموزشی: مامایی

مرتبه دانشگاهی: استادیار-مربی

مدرک تحصیلی: دکتری - ارشد مامایی

۲- مشخصات دروس

عنوان درس: بارداری زایمان ۱

تعداد واحد: ۲

دروس پیشنیاز: دروس علوم پایه

۳- مشخصات فراگیران:

رشته تحصیلی: مامایی

مقطع: کارشناسی

بخش دوم:

۱- اهداف کلی درس:

- ۱- شناخت کامل فیزیولوژی حاملگی، تشخیص حاملگی، اهمیت بهداشت و تغذیه دوران بارداری، مراقبتهای دوران بارداری، شکایات شایع ناشی از حاملگی و طرق پیشگیری از آنها، تشخیص موارد طبی غیر طبیعی در دوران بارداری و آشنایی با اقدامات و مراقبتهای لازم در هر مورد
- ۲- آموزش بهداشت به مادر و خانواده در زمینه مسائل جسمانی، روانی، اجتماعی و عاطفی

۲- سرفصل دروس:

- ۱- مقدماتی در خصوص علم مامایی، بهداشت مادروکودک وباروری، هدف علم مامایی - جایگاه ماما در آنها، وظایف وصلاحیتها و مهارت‌هایش، جایگاه ماما درسیستم ارائه مراقبتها - شاخصهای بهداشتی (مانند میزانهای مرگ و میرو...) و تاثیر خدمات مامایی بر آنها
- ۲- مروری بر تشریح دستگاه تناسلی و ذکر انواع لگن از نظر علم زایمان
- ۳- مروری بر فیزیولوژی دستگاه تناسلی وچرخه سیکل قاعدگی عادی و منتهی به حاملگی - لقاح وبارداری
- ۴- شناوره و مراقبتهای پیش از بارداری به منظور آمادگی برای بارداری
- ۵- مراقبتهای بارداری، اهداف، اصطلاحات، معاینه اول و دیگر معاینات، گرفتن شرح حال و معاینات - آزمایشات متداول در بارداری، مقادیر طبیعی آزمایشات و اقدامات لازم براساس هر یک از نتایج - تکرار آزمایشات دربارداری و آزمایشات موارد خاص و مهم
- ۶- علائم خطر و علائم غیرطبیعی که حاملگی را پرخطر میسازد، معاینات و بررسی وضعیت جنین دربارداری
- ۷- معاینات لئوپلد (قرار، نمایش، پوزیشن، آنکاژمان، حالت) - انواع لگن و تفاوت‌های آنها
- ۸ - علائم (فرضی احتمالی و قطعی) و تشخیص (آزمایشات ادراری، خونی و سونوگرافی) بارداری - موارد استفاده از سونوگرافی دربارداری
- ۹- وزن گیری در بارداری - تغذیه مادر باردار (کالری و مواد مغذی مهم و...)
- ۱۰- بهداشت عمومی و شکایات و ناراحتیهای شایع در دوران بارداری (تهوع و استفراغ و ناراحتیهای ادراری، پوست و مو، دهان و دندان و ...)
- ۱۱- تغییرات فیزیولوژیک: متابولیسم مواد، تغییرات هماتولوژیک، ایمنی، انعقاد، قلب و عروق، ریوی، ادراری، گوارش، غدد، تناسلی، اسکلتی و چشم
- ۱۲ تغییرات سیدوآ، آمینون، بندناف و جفت - جفت وهورمونهای جفتی - انتقال مواد از جفت به جنین
- ۱۳- آموزش و کلاسهای آمادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان (تغذیه، تمرین های بدنی، رفتارهای جنسی و تمرینات تنفسی و تن آرامی جهت انجام زایمان و...)
- ۱۴- نظر اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری و ...

۳- منابع:

۱ - بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ

۲ - در سنامه مامایی میلز. میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ

3 - Varneys Midwifery –(last edition), New york: Jones & Barlett

4 - Essential of maternity Bobak دیگر کتابهای مراقبتهای بهداشتی یا پرستاری مادر و کودک

۵ - ۲ جلد مراقبتهای اذغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت

خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۶ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده

و جمعیت، اداره سلامت مادران

۷ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدار مادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و

جمعیت، اداره سلامت مادران

۸ - اسپروف، گلاس کاس. هورمون شناسی زنان و نازایی آخرین چاپ

۴- شیوه آموزش: سخنرانی همراه با Powerpoint، نمایش فیلم و پرسش و پاسخ

۵- وظایف دانشجو: حضور و مشارکت فعال در کلاس

جدول ارائه درس

اهداف کلی جلسه	عنوان درس	جلسه
(۱) شناخت اهداف طب مامایی (۲) میزان تولد ، تولد را تعریف نماید. (۳) میزان باروری را تعریف نماید. (۴) مرده زایی و مرگ نوزاد ،میزان مرده زایی ،میزان مرگ و میر پری ناتال و میزان مرگ و میر شیرخوار را تعریف نماید. (۵) وزن کم ، وزن فوق العاده کم در هنگام تولد را تعریف نماید. (۶) مرگ مستقیم و غیر مستقیم مادری را بداند. (۷) تاثیر خدمات مامایی در بهبود شاخصهای بهداشتی را بشناسد.	آشنایی با مامایی و شاخصهای حیاتی در علم مامایی	اول
(۱) آناتومی دستگاه تولید مثل خارجی و داخلی زنان را توضیح دهند. (۲) آناتومی لگن استخوانی را توضیح دهد. (۳) مفاصل لگن را بداند. (۴) اقطار لگن را بداند.	مروری بر آناتومی دستگاه ژنیتال زنان	دوم
(۱) چرخه تخمدانی - اندومتری را توضیح دهد (۲) تخمک گذاری را توضیح دهد. (۳) عملکرد استروژن - پروژسترون را بداند. (۴) جنبه های کلینیکی قاعدگی را توضیح دهد. (۵) منارک را بشناسد.	آشنایی با سیکل قاعدگی	سوم
(۱) لقاح تخمک و تقسیم زیگوت را توضیح دهد. (۲) لانه گزینی را توضیح دهد. (۳) شکل گیری جفت را بداند. (۴) گردش خون جنینی و مادری در جفت بالغ را بداند	شناخت لقاح و باروری	چهارم
(۱) ساختار و آناتومی و عملکرد آمنیون (۲) بند ناف و ساختمان های مربوط به آن (۳) هورمونهای جفتی را نام ببرد. (۴) عملکردهای متابولیک هورمونهای جفتی را بداند.	شناخت رشد و تکامل دسیدوا، آمنیون و بند ناف	پنجم
(۱) با جفت طبیعی، آشنا شود. (۲) اختلالات جفت را بشناسد. (۳) اختلالات کوریون و آمنیون را بداند. (۴) با اختلالات بند ناف آشنا شود.	اختلالات جفتی	ششم

<p>۱) با اصطلاحات مرتبط با سن حاملگی آشنا شود. ۲) تکامل رویانی را بداند. تکامل و فیزیولوژی جنین را بشناسد.</p>	<p>امبریونز و تکامل جنین</p>	<p>هفتم</p>
<p>۱) آشنایی با علائم حاملگی و روشهای تشخیص بارداری (آزمایشات خون، ادرار و سونوگرافی) ۲) علایم فرضی بارداری را نام ببرد. ۳) علایم احتمالی بارداری را برشمارد. ۴) علایم قطعی بارداری را نام ببرد.</p>	<p>آشنایی با علایم و تشخیص بارداری</p>	<p>هشتم</p>
<p>۱) تغییرات دستگاه ژنیتال در دوران بارداری را توضیح دهد. ۲) تغییرات پوستی در بارداری را شرح دهد. ۳) تغییرات متابولیک در بارداری را بیان نماید. ۴) تغییرات هماتولوژیک در بارداری را توضیح دهد. ۵) تغییرات قلبی-عروقی در بارداری را شرح دهد.</p>	<p>تغییرات فیزیولوژیک مادر در بارداری</p>	<p>نهم</p>
<p>۱) تغییرات دستگاه تنفسی در بارداری را بیان نماید. ۲) تغییرات دستگاه ادراری در بارداری را توضیح دهد. ۳) تغییرات دستگاه گوارش در بارداری را بیان نماید. ۴) تغییرات اندوکراین در بارداری را بیان نماید. ۵) تغییرات اسکلتی-عضلانی در بارداری را توضیح دهد. ۶) تغییرات دستگاه عصبی در بارداری را بیان نماید.</p>	<p>تغییرات فیزیولوژیک مادر در بارداری</p>	<p>دهم</p>
<p>۱- آمادگی برای بارداری (مصرف اسید فولیک، تغذیه مناسب و...) ۲- بررسی وضعیت ایمنی و واکسیناسیون (سرخجه و ...) ۳- گرفتن شرح حال و ارزیابی وضعیت روحی و روانی مادر، محاسبه تاریخ زایمان ۴- آشنایی با مغاینات فیزیکی (علائم حیاتی، دهان و دندان ولته) ۵- معاینه سر و گردن، سینه ها، لمس شکم، معاینه لگن ۵- آشنایی با درخواست آزمایشات (خون و ادرار) ۶- تشخیص موارد غیرطبیعی در آزمایشات و ارجاع در صورت لزوم</p>	<p>مشاوره و مراقبتهای قبل از بارداری</p>	<p>یازدهم</p>
<p>آشنایی با: ۱- اقدامات مورد نیاز در هر ویزیت بارداری (بررسی وضعیت تغذیه، علائم حیاتی،) ۲- آشنایی با وزن گیری با توجه به سن حاملگی،</p>	<p>مراقبتهای دوران بارداری</p>	<p>دوازدهم</p>

<p>۳- ارزیابی سلامت جنین ۴- دادن آموزشهای لازم و موارد ارجاع در صورت لزوم</p>		
<p>آشنایی با: ۱- روشهای غربالگری و زمان درخواست آنها ۲- خواندن نتایج تستهای غربالگری و ارجاع در صورت لزوم ۳- تشخیص موارد غیر طبیعی در بارداری و درخواست آزمایشات لازم ۴- شناخت علائم خطر و آموزش به مادر ۵- انجام مانورهای لثوپولد و رشد رحم.</p>	<p>مراقبتهای دوران بارداری</p>	<p>سیزدهم</p>
<p>۱- میزانهای افزایش طبیعی وزن مادران باردار در مقاطع مختلف حاملگی را بداند. ۲- نیازهای تغذیه ای در دوران بارداری را فهرست نماید. ۳- چاقی در بارداری را شرح دهد. ۴- دیابت در حاملگی را توضیح دهد. ۵- تاثیر غذا بر انتخاب جنسیت کودک را شرح دهد. ۶- نیازهای تغذیه ای در دوران شیردهی را بیان کند.</p>	<p>تغذیه در بارداری</p>	<p>چهاردهم</p>
<p>۱- آشنایی علائم وشکایتهای شایع بارداری (تهوع استفراغ یبوست، همروئید و روشهای پیشگیری و درمان آنها) ۲- پرخونی و غونریزی از لثه و نحوه پیشگیری و برخورد با مشکلات و تغییرات شایع بارداری ۳- معاینات دوره ای و تغییرات در ترایمستر اول، دوم و سوم</p>	<p>بهداشت عمومی و شکایتهای شایع در حاملگی</p>	<p>پانزدهم</p>
<p>(۱) آشنایی با: (۲) کلاسهای آمادگی برای زایمان (۳) اهداف کلاسها (۴) جلسات (۵) موارد آموزش داده شده در جلسات (۶) رفتار جنسی، تمرینات تنفسی، تن آرامی</p>	<p>آموزش و کلاسهای آمادگی برای زایمان</p>	<p>شانزدهم</p>

نحوه ارزشیابی درس			
درصد از امتیاز کل	تعداد امتیاز	ارزشیابی دانشجو	ردیف
٪۷۵	۱۵	امتحان پایان ترم	۱
٪۱۵	۳	امتحان میان ترم	
٪۱۰	۲	کوئیز و مشارکت در کلاس	۲
٪۱۰۰	۲۰	جمع	